

تفسیر مبین

حمد و بقرہ (۱-۲۱۰)

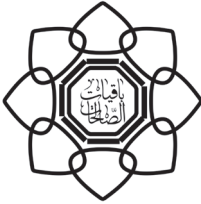
سید علی غیوری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تفسیر مبین

حمد و بقرہ

سیّد علی غیوری

مؤسسہ خیرہ باقیات الصالحات

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
	سوره‌ی حمد
۱۳	نزول سوره
۱۳	نام‌های سوره‌ی حمد
۱۴	عظمت و فضیلت سوره‌ی حمد
۱۵	از آداب تلاوت قرآن
۱۶	آیا بسم الله جزء سوره‌هاست؟
۱۷	فضیلت بسم الله
۱۷	یک بحث ادبی
۲۰	معانی هدایت
۲۲	انسجام محکم مفاهیم سوره‌ی حمد

سوره‌ی بقره

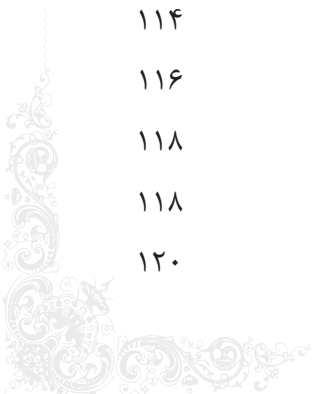
۲۵	از رازهای قرآن
۲۶	چرا هدایت قرآن برای پرهیزکاران است؟
۲۷	معنای غیب و ایمان به آن
۲۸	معنای اقامه‌ی نماز
۳۱	معنای مُهر خوردن دل‌ها

- ۳۲ داستان پیمان غدیر
- ۳۴ چگونه با خدا نیرنگ می‌کنند؟
- ۳۶ اصلاح‌گری منافقان!!
- ۳۸ چگونه منافقان استهزاء می‌شوند؟
- ۴۰ تمثیل‌های روشن‌گر از شخصیت منافقان
- ۴۳ علت وجوب پرستش خداوند
- ۴۵ معجزه‌ای بی‌همتا
- ۴۶ اعجازی بزرگ
- ۴۷ بشارت بر مؤمنان و نیکوکاران
- ۴۸ چرا خداوند به «پشه» مثال زده است؟
- ۴۹ پیوندها و پیمان‌های الهی
- ۵۲ صله رحم واجب است یا مستحب؟
- ۵۴ راهی برای شناخت خداوند
- ۵۴ چرا آدم و فرزندان او را خلیفه گویند؟
- ۵۵ دانشی که آدم آموخت؟
- ۵۷ راز نهفته در سجده‌ی ملائکه بر آدم!
- ۶۱ درخت ممنوعه و داستان هبوط آدم
- ۶۶ بنی اسرائیل، قومی طغیانگر
- ۶۸ وظایف و تکالیف همگانی و فراگیر
- ۶۹ سرانجام دردناک خود فراموشان
- ۷۱ مقاومت و نماز، رمز‌رهایی
- ۷۴ هرکس ضامن عمل خویش است!
- ۷۶ نعمت‌هایی که خداوند به بنی اسرائیل داد:
- ۷۶ ۱. رهبر الهی

۷۸	۲. شکافته شدن نیل و مرگ فرعون
۷۸	داستان شگفت آور عبور از نیل
۸۱	موسی در میعادگاه
۸۲	ماجرای گوساله پرستی
۸۴	دیدن خداوند؟!
۸۷	سریچی های دیگر بنی اسرائیل
۹۰	ناسپاسی های بنی اسرائیل
۹۲	معنای کلمه یهود
۹۳	معنای کلمه نصاری
۹۳	صبا بئین چه کسانی اند؟
۹۴	پیمان خداوند با بنی اسرائیل
۹۶	داستانی از نیرنگ بازی یهود
۹۷	داستان گاو زرد و بنی اسرائیل
۱۰۳	لجاجت یهود در برابر حق
۱۰۵	امّی کیست؟
۱۰۶	معنای وَّیْل
۱۰۷	یکی از ادعاهای یهود!
۱۱۰	پیمان های خداوند با بنی اسرائیل
۱۱۳	از دیگر پیمان های خداوند با بنی اسرائیل
۱۱۴	پیمان شکنی های بنی اسرائیل
۱۱۶	روح القدس
۱۱۸	چرا ایمان نمی آورند؟
۱۱۸	ماجرای تبع و یهود مدینه!
۱۲۰	یهودیان چه کردند؟

- ۱۲۳ ایمان، عنصر اصلی دینداری
- ۱۲۸ بهانه‌تراشی دانشمند یهود
- ۱۲۹ نتیجه‌ی دشمنی بافرشتگان و رسولان الهی
- ۱۳۰ دلیل انکار آیات
- ۱۳۲ سحر در جامعه!
- ۱۳۶ یک ادب معاشرتی
- ۱۳۷ تمایل درونی اهل کتاب
- ۱۳۹ معنای نسخ
- ۱۳۹ نگاهی بر دلیل نسخ
- ۱۴۲ حسادت عامل بدبختی
- ۱۴۴ عوامل تثبیت ایمان
- ۱۴۵ ادّعای نادرست یهود و نصاری
- ۱۴۶ راه نجات و سعادت
- ۱۴۷ گفتگوی یهود و نصاری
- ۱۴۸ بزرگ‌ترین ستمگری
- ۱۵۰ او در همه جا هست
- ۱۵۳ فرزند خدا؟!
- ۱۵۴ سرعت شگرف
- ۱۵۵ چرا دیگر آیه و نشانه‌ای نمی‌آید؟
- ۱۵۶ وظایف پیامبر ﷺ
- ۱۵۷ توقع یهود و نصاری از پیامبر ﷺ
- ۱۵۸ رابطه درک آیات قرآن و ایمان واقعی
- ۱۶۱ امامت ابراهیم علیه السلام
- ۱۶۵ کعبه، حریم امن خدا

۱۶۸	داستان آبادانی مکه و بنیان مناسک حج
۱۷۳	بنای ساختمان کعبه
۱۷۵	از دعاهای حضرت ابرهیم <small>علیه السلام</small> پس از بنای کعبه
۱۷۹	سفینه کیست؟
۱۸۰	وصیت ابرهیم و یعقوب <small>علیهما السلام</small>
۱۸۳	درگرو عمل خویشتن
۱۸۴	چه کسانی هدایت یافته‌اند؟
۱۸۵	اسباط
۱۸۹	ایمانِ اسلامی، شرط هدایت ادیان الهی
۱۹۰	بهترین رنگ‌ها
۱۹۱	گفتگوی ادیان الهی
۱۹۴	ماجرای تغییر قبله
۱۹۷	امّت متعادل
۱۹۹	حکمت تغییر قبله
۲۰۳	داستان تغییر قبله
۲۰۶	هشدار!
۲۰۸	یهود و نصاری، کتمان‌کنندگان حقیقت
۲۰۹	ثبات در ایمان
۲۱۰	درباره‌ی یاران امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف)
۲۱۱	رو به کعبه
۲۱۳	نتایج تغییر قبله
۲۱۶	حکمت ارسال پیامبران
۲۱۷	پیامدهای یاد خدا
۲۱۹	صبر و پایداری

- ۲۲۱ انسان در عرصه‌ی آزمایش
- ۲۲۴ صابران در ناگواری‌ها
- ۲۲۶ بشارت به صابران
- ۲۲۷ شعائر خدا در حج
- ۲۳۰ کتمان حقیقت، گناهی بس بزرگ
- ۲۳۲ توبه و عمل صالح
- ۲۳۳ نفرین شدگان
- ۲۳۴ عذاب همیشگی برای لعنت‌شدگان
- ۲۳۵ نظام دقیق هستی
- ۲۳۹ اشتباه بزرگ
- ۲۴۱ روز حسرت
- ۲۴۳ کج‌اندیشی شیطان
- ۲۴۴ شیطان به چه چیزهایی دعوت می‌کند؟
- ۲۴۵ تقلید کورکورانه
- ۲۴۶ مَثَلِ کافر
- ۲۴۷ چگونه شکر کنیم؟
- ۲۴۹ خوردنی‌های ممنوع!
- ۲۵۲ سرانجام کتمان‌کنندگان حقایق
- ۲۵۴ تعجب از کار اینان!
- ۲۵۵ جلوه‌های نیکی
- ۲۶۰ قصاص، اصل حیاتبخش اجتماعی
- ۲۶۴ نقش قصاص در امنیت اجتماعی
- ۲۶۵ وصیت کردن، وظیفه‌ای دینی و خطیر
- ۲۶۸ گناه تغییر غرض و رزانه‌ی وصیت

۲۶۹	عدالت در وصیّت
۲۷۱	روزه، عبادتی گوارا و پربار
۲۷۳	آثار اجتماعی روزه
۲۷۳	احکام روزه
۲۷۵	فضیلت و عظمت ماه مبارک رمضان
۲۷۹	خدا، نزدیک است
۲۸۱	چرا دعاها مستجاب نمی‌گردد؟
۲۸۴	حدود الهی در رمضان
۲۸۸	اصلی احترام به مالکیت‌ها
۲۹۰	وقت شناسی و راه‌شناسی
۲۹۲	جنگِ عادلانه
۲۹۴	اهداف جنگ در اسلام
۲۹۵	مقابله به مثل
۲۹۶	جهاد و انفاق در راه خدا
۲۹۸	داستان آخرین حج پیامبر ﷺ
۳۰۳	موسم و برخی از احکام حج
۳۰۵	حج و اقتصاد
۳۰۷	حج، صحنه‌ی عظیم برابری
۳۰۸	روشی برای یاد کردن خداوند
۳۰۹	دعای مؤمنان
۳۱۰	سرعت محاسبه
۳۱۰	تکبیرات حج
۳۱۲	دشمنان حقیقت؟
۳۱۳	نشانه‌های منافق:

- ۳۱۳ ۱. فساد و نابودی
- ۳۱۴ ۲. گناهکاری و عصیان خداوند
- ۳۱۵ مجاهدان راه خدا
- ۳۱۶ ولایت اهل بیت علیهم السلام، راه صلح و دوستی
- ۳۱۷ تذکری به لغزیدگان

فهارس:

- ۳۲۰ فهرست منابع تفسیری
- ۳۲۴ فهرست منابع روایات
- ۳۲۷ فهرست موضوع احادیث
- ۳۳۷ فهرست تراجم مفسرین
- ۳۵۰ فهرست لغت نامه ها

بسمه تعالی

مقدمه

دوران حکومت پهلوی، عصر تضعیف ایمان و مظلومیت عملی تعالیم قرآن بود. قرآن در آن عصر، زینت مجالس ختم، شکستن طلسم و جادو و سرانجام در کنار آئینه و شمعدان در خانه‌های نو و سر سفره عقد برده می‌شد، آیا قرآن برای همین بر رسول گرامی اسلام ﷺ نازل شده بود؟! آیا قرآن، کتاب زندگی و مرام‌نامه‌ی جامعه‌ی مؤمنان نیست؟ آیا این نیست که رسول گرامی خدا ﷺ فرمود: «قرآن، خط ماندگار روشنایی و شاهراه هدایت و دست‌یابی به قله‌های کمال است، هرکه قرآن را در زندگی پیش رویش قرار دهد و از تعالیم آن بهره‌گیرد به بهشت راه یابد. قرآن راهنمای انسان به بهترین راه زندگی سعادت‌مندانه است»^۱.

برای اینکه از تعالیم قرآن بهره‌های شایسته ببریم باید به خوبی آن را بشناسیم، درباره‌ی آیاتش نیک بیندیشیم و زندگی‌مان را با تعالیمش هماهنگ ساخته و قرآن را محور تصمیمات مهم زندگی قرار بدهیم.

بی‌تردید قرآن، نور است و می‌تواند انسان را از تاریکی‌ها و اسارت منیّت‌ها، خودخواهی‌ها و هواپرستی و ... نجات بخشد.

سعی ما در این تفسیر بر آن بوده تا مهم‌ترین مسائلی که در آیات شریفه قرآن

۱. فَعَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ فَإِنَّهُ شَافِعٌ مُّشَفَّعٌ وَ مَاحِلٌ مُّصَدَّقٌ وَ مِنْ جَعَلَهُ أَمَانَةً قَادَهُ إِلَى الْجَنَّةِ وَ مِنْ جَعَلَهُ خَلْفَهُ قَادَهُ إِلَى النَّارِ وَ هُوَ الدَّلِيلُ بَدَلٌ عَلَى خَيْرِ سَبِيلٍ... - الكافي، ج ۲، ص ۵۹۸، کتاب فضل القرآن، حدیث ۲.

کریم مطرح شده است را برای عموم برادران و خواهران ایمانی توضیح بدهیم و به ساده‌ترین بیان به صورت مستند به مدارک حدیثی تشریح کنیم. خوب به خاطر دارم که نقطه‌ی آغازین تفسیر آیات شریفه قرآن کریم از زمانی که به مدت سه سال در سیرجان توسط حکومت ظالمانه‌ی پهلوی در تبعید بوده‌ام، شروع شد که سعی بر آن بود در عین سادگی نکاتی بیان شود که نگاه ما را نسبت به آیات قرآن کریم، دقیق‌تر و عمیق‌تر سازد و راه‌های نیکی و صلاح را به ما نشان بدهد.

یاد آن روزهای پرتکاپویی که عاشقانه گاه تا اذان صبح مطالعه و کار می‌کردم و گاه با صدای اذان متوجه می‌شدم، همیشه برایم خاطره‌انگیز است. امید است این تلاش علمی، مورد قبول خداوند متعال و مورد عنایت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) قرارگیرد.

در پایان از همه عزیزانی که در معاونت فرهنگی و پژوهشی مؤسسه خیریه باقیات الصالحات مرا در ارائه عالمانه این اثر یاری کرده‌اند، صمیمانه قدردانی کرده و از خداوند بزرگ، توفیق ایشان را مسألت می‌نمایم. خداوندا، ما را با قرآن و امنای قرآن محشور فرما.

سید علی غیوری